

Erica (dr. P.E.M.) Meijers is docent Diaconaat aan de Protestantse Theologische Universiteit in Groningen en redacteur van *Handelingen*. | p.e.m.meijers@pthu.nl

Het nieuwe evangelie

Waar zou Jezus vandaag te vinden zijn? Die vraag lijkt leidend te zijn geweest voor de maker van de film *Das Neue Evangelium*. Milo Rau is een Zwitserse film- en theatermaker die bekend is om zijn re-ensceneringen van historische gebeurtenissen. Dat deed hij bijvoorbeeld met het proces tegen Pussy Riot (2014) en het Congo Tribunaal (2017). Beide heropvoeringen werden zo controversieel dat zij zelf een belangrijke bijdrage aan het politieke debat over recht en gerechtigheid vormden.

Rau legt zo steeds de vinger op de kwetsbare plekken van onze samenleving. Zijn film over het leven van Jezus doet dat opnieuw. Met de verfilming van een passiespel stapt Rau in een lange traditie. Dat laat hij ook duidelijk zien in zijn film, die is opgenomen op dezelfde Zuid-Italiaanse locatie als het beroemde *Il Vangelo secondo Matteo* van Paolo Pasolini en *The Passion of Christ* van Mel Gibson. Rau richt zijn blik echter op de gammele onderkomens vlak naast het stadje Matera, waar ongedocumenteerde Afrikaanse migranten in zeer precaire omstandigheden overleven. Zij worden de leerlingen van Jezus; Jezus zelf wordt gespeeld door de zwarte activist Yves Sagnet.

De film gebruikt verschillende genres om de dialoog tussen heden en verleden op gang te brengen: het passiespel zelf, de opnames ervan, documentaire over het leven van de migranten in de tomatenindustrie en hun strijd om een beter bestaan en een 'making of' van de gehele film.

Al die verschillende lagen beginnen naarmate de film vordert door elkaar heen te lopen, totdat je Jezus zelf door de tomatenvelden ziet lopen om de migranten te roepen zoals eens de vissers van Galilea. Hij trekt met hen op in hun strijd voor papieren, voor een beter loon en ondergaat met hen de vernederingen van het kwetsbare migrantenleven. Een inwoner van Matera doet, in een kerk, auditie voor de rol van soldaat, omdat het hem spannend lijkt om 'als katholiek God te slaan'. Hij raakt alle gevoel voor proportie kwijt en slingert de vreselijkste racistische clichés eruit, terwijl hij al zwetend een voor de oefensessie neergezette stoel die Jezus symboliseert met een zweep bewerkt.

Dit is het nieuwe evangelie volgens Rau: Jezus als zwarte migrantenleider, die met grote zachtaardigheid en vasthoudende scherpte de plekken blootlegt waar de prijs voor de Europese welvaart wordt betaald. En waar de menselijkheid van ons allen op het spel staat, zoals die op het spel stond ten tijde van het Romeinse Rijk.